

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
Posudek diplomové práce

Autor: Anna Dojčánová

Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – český jazyk a literatura
Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – biologie

Název práce (česky/anglicky): Motiv smrti a strachu v literatuře pro děti a mládež a jejich využití v práci učitele na základní škole / Motifs of death and fear in literature for children and young people and their use in the work of a teacher at the elementary school

Vedoucí práce: Mgr. Petra Bubeníčková, Ph.D.

Oponent práce: PaedDr. Ivo Harák, Ph.D

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, cílem, anotací, obsahem a závěrem	B
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie	A
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy, interpretace a argumentace	C
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	C
Struktura práce (výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků), dodržení ortografické a gramatické normy, bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	A

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A,B,C,D,E,F. Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Vyjádření oponenta práce k antiplagiátorské kontrole:

Práce není plagiát, míra shody s jinými texty je dána jejich využitím (jako primární nebo sekundární literatury citované či parafrázované; za náležitého uvádění odkazů) při přípravě a zpracování dané diplomové práce.

Hodnocení práce – návrh klasifikačního stupně: B

Náměty pro obhajobu (formou otázek):

- 1. Může prezentace daných témat v hodinách literární výchovy (a jistě nejen v nich) psychice žáků také uškodit?**
- 2. ...co udělat pro to, aby se tak nestalo?**
- 3. Ve své práci uvádíte: „Průzkum, který realizoval v roce 2021 Národní pedagogický institut, ukázal, že se od roku 2019 až desetinásobně zvýšil počet adolescentů, kteří se léčí s depresivními a úzkostnými**

stavy.“ – Nemůže mít na nárůst počtu záchytů psychických problémů u žáků vliv také pečlivější diagnostika? ...a jak se na tomto nárůstu podílel covid?

4. Můžete blíže osvětlit, co motivovalo výběr Vámi zvolených knih?

5. Existují obdobné tituly *domácí* provenience?

Další poznámky k práci, kritické připomínky: Autorka prokazuje zájem o danou (velice aktuální; z rozličných důvodů bohužel často *opomíjenou*) problematiku. Pozitivně hodnotím zaujetí *průřezovým tématem*, které se dožaduje znalosti problematiky ne jen úzce literárněvědné. To, že nemůže být odborníci ve všech oblastech, jichž se svojí prací dotýká, vede k jisté závislosti na sekundární literatuře – a bohužel také k ne vždy šťastným formulacím tam, kde se usiluje poněkud se dané závislosti zbavit (jeden příklad za mnohé: „S umíráním a se smrtí již lidé nemají spojené žádné pověry, umírající nemá ke své duši povinnost rozdat majetek a udělit odpuštění a požehnání pozůstalým. Může vyjádřit svá přání ohledně pohřbu a způsobu pochování, nicméně nemá na ně právní nárok, rodina tak jeho přáním může zcela ignorovat. Celému procesu umírání blízké osoby jsou také často zcela ušetřeny děti, protože tato přirozená událost je vnímaná jako traumatická.“).

Důležité místo má v samotné práci její praktická část, vycházející z autorčinných aktivit se žáky ZŠ a studenty SŠ (v daném případě tedy nižšího stupně víceletých gymnázií); jež byly již dříve reflektovány také v samostatně vydané studii (otištěné v jedné z našich recenzovaných bohemistických revuí).

Za velmi podnětné pro další (a ne jen) autorčiny aktivity pokládám vytvoření metodických listů, jež „představují možnosti, jak pracovat s literaturou pro děti a mládež, která zpracovává tematiku smrti, strachu a úzkosti, v hodinách literární výchovy na 2. stupni základních škol.“ (Zde se však nabízí otázka, zda by – na základě svého šetření – autorka ony metodické listy zpracovala jinak, pokud by měly být určeny pro nižší stupeň víceletých gymnázií...?)

Důležité je, že si pisatelka práce teoretické poznatky a také schopnost adekvátně pracovat s literárními texty měla možnost ověřit v hodinách literární výchovy na základní škole (v Holicích; tedy na *malém městě*). Nabízí se však možnost dalšího rozšíření těchto zkušeností při práci se žáky na jiných typech základních škol (například na škole vesnické nebo velkoměstské). S povděkem kvituji, že se pisatelce práce „naskytla možnost otestovat metodiku v Dětském diagnostickém ústavu v Hradci Králové“ a že zde práce s tímž textem vykazala (dle reakcí respondentů soudě) odlišné výsledky; jež jsou v samotné diplomové práci vcelku logicky vyloženy. Za důležité kritérium autorčina snažení pokládám zvolenou premisu: „V této hodině není žádná odpověď špatná, každý má možnost vyjádřit svobodně své názory, emoce a myšlenky, které se v souvislosti s textem objeví, bez toho, aniž by někdo jeho odpověď soudil.“ Domnívám se, že způsob, jímž navrhuje pracovat s jednotlivými literárními texty, může žáky náležitě motivovat k *otevřenému* přístupu – a navíc je pak práce bude bavit. A to i tehdy, pokud jim bude předložen nesnadno interpretovatelný text reflektující závažné (pro některé z nich možná i nepřijemné) téma.